

a kiállításra nézve határozatot, hogy két három napi tartamra — *szarvas-s sertés fog*, azonban más gazdasági, *gyümölcs, vetemény, magvak, ásvány, k* stb. is kiállíthatók mintegy előmutatási időben tartandó általánosabb kiállításnak. *smarhákra* nézve a készletben lévő 200 zletekben jutalmul kiosztatni, *hágó bikákra*, *tenyésztés* úgy növendék *bikák és üszökre*. *Juhokra* nézve nem annyira a gyapju finomságára mint a mennyiségére és hustermelésre lesz a főszűkítendő. Itt díjazás nincsen, csak dicséret oklevelek adatkak. A *Juryt* az állattenyésztési szakosztály alkotja saját tagjaiból s feladata a minőségi gyapju irányt jellemezni, s mennyiség és husra nézve megtenni az előző mánkálakat, melyek a díjazáshoz szükségesek.

Sertésekre nézve nem tiszta magyar faj is kiállítható; de a honi fajok előnyben részesítettek. A díjazásra szükséges összeg beszerzéséről az állattenyésztési szakosztály gondoskodand, mely egyszersmind megbizatik, hogy f. évi január 15-én d. e. 10 órakor a megyeház kis terében összeülvén, elnökét megválasztván, a fentebbi megállapodások alapján a programot összeállítván, s a kiállítási napokat (ha lehet április 21., 22., 23., melynek második napján a kiállítási helyen a leendő választó közgyűlés is tartható) megállapítván, programot szétterjesztéséről, s a kiállítás tényleges keresztülvételéről gondoskodik.

A földmivelés ipar és kereskedelmi miniszteriumnak hivatalos adatok alapján összeállított 1871-iki „*Tiszti névtára*“ az egylet részére 1 frt. 60 kr. megvétetni, s a tagok figyelmébe ajánlatni határozatot.

Végül a legközelebbi igazgató választmányi ülés határnapja mártius hó 11 re d. e. 10 órára kitűzött.

Fekete János, titkár.

Városi.

Február 9-én tartott városi közgyűlés mltság *Zuber József* városi főispán ur elnöke alatt 1/2 10 órakor vette kezdetét, tárgyalattott a három albizottságra osztott kiküldött 40 tagu bizottság szervezési munkálata.

A tárgyalás kezdetén *Schwarz Gyula* országos képviselő helyesen indokolt beszéddel azon indítványt tette, hogy a szervezési bizottság munkálatai a tárgyalás előtt kinyomattassék, s a közgyűlés minden tagjának megküldetve, hogy a tárgyaláshoz alaposan hozzájárulhasson, mely indítványt *Kaiser* képviselő ur szinte melegen pártol, hogy alkalom adassék minden képviselőnek annak figyelmes átolvasására. *Szeplét* képviselő ur ellene szól, s csak gátot lát a szervezkedés mielőbbi megkezdésére, s a tárgyalás azonnali megkezdését indítványozza. *Gebhard* képviselő ur, személyes kifejezéssel fordul *K.* képviselő ellen s egyszerűen pártolja *Szeplét* indítványát, *Szabadi* kívánja, hogy családjának kinyomatai megörökítésnek; (nevetés) de azért ellene szavaz? *Zalai* k. szinte óhajtott volna a kinyomtatást, de mivel a város a szervezési munkálattal ugys hátramaradt, tehát azonnali tárgyalását óhajta, valamint *Braun*, *K. Horváth*, *Kövesy* és *Szuts* képvis. urak is, a pontonkénti tárgyalás azonnali megkezdését óhajtják. *Schwarz* országos képvis. ur mint indítványozó, ujjolag szót emel, föntartja indítványát, s ajánlja a közgyűlésnek elfogadás végett. *Szeplét* mint ellenindítványozó szinte föntartja indítványát, mely két indítvány szavazásra boesájtatván *Schwarz Gyula* országos képvis. ur indítványa 25 szavazattal 40 ellenében elejtetett.

A tárgyalás kezdetét követően, a választók száma olvastattól föl, mely szerint a kiürülendők levonása után 1862 választó marad. A kerületek megállapítása s a választandó képviselők száma határozatot meg, mely szerint I. a belvárosi kerület, választóinak száma 369 — választ 9-et. II. tóvárosi kerület, választóinak száma 237 — választ 6-ot. III. kerület, víziváros, választóinak száma 310 — választ 7-et. IV. palotavárosi kerület, választóinak száma 409 — választ 10-et. V. felsővárosi első kerület, választóinak száma 231 — választ 6-ot. VI. felsővárosi második kerület, választóinak száma 306 — választ 7-et.

Olvastattól a legtöbb adófizetők névsora, mely ellen *Kövesy* képviselő ur szolal föl, a mennyiben nem az 1870-iki, hanem a 71-iki adót óhajtja alapul vétetni, *Schwarz* orsz. képvis. ur a törvény betűszerinti értelmét véve *Kövesy* nézetét osztja, valamint *Kaiser* képviselő ur is. *Say R.* a 40-es bizottmány eljárását azzal indokolja, hogy ez a mult év közepén kapván az utasítást, tehát csak a 70-iki alapot vehette föl; de ha a közgyűlés újabb határoz; a 71-iki adó-mennyiség is vétethetik alapul. *K. Horváth* a munkálatait azonnali tárgyalás alá vételét óhajtja, de beszéde elején mindjárt *Schwarz Gyula* szavait magyarázza félre, mit *Schwarz* képvis. általános helyeslés közt utasít vissza. Az indítvány, mely szerint a legtöbb adófizetők összeállításának alapjául az 1871-iki adó-mennyiség vétessék — szótöbbséggel elfogadtatik. S e szerint utólag fog jóváhagyás végett a miniszteriumhoz terjesztetni. A közegészségügyi főorvos, a rendőrségi osztályból kivételük, s mint közegészségügyi osztály önállóan fog működni, valamint a levéltárnok címéhez a városi közkönyvtárnoki cím is csatoltatik.

10—11. tartott folytatóság városi közgyűlés, a szervező bizottság munkálatainak tárgyalásával haladt,

de nehéz és lassu léptekkel. A jövőre közgyűlés rendszeren minden hóban egyszer tartatik, rendkívüli pedig a főispán vagy 10 bizottmányi tag óhaja szerint, mely gyűlést a polgármester 24 órával előbb tartozik közölni. A polgármester és tanács pénzügytanácsának határvonala is megállapított, mely szerint a polgármester 10 frt., a tanács 100 frt. erejéig utalványozhat, de a melyet tartozik jóváhagyás végett a közgyűlés elé terjesztetni. Az egészségügyi bizottmány, melynek föllállítását *Kaiser* képviselő ur indítványozta elejtetett; valamint az is, hogy a városi ügyész magánügyben ne ügyködhessek.

(Folytatása következik.)

Ismertetés.

A bor czélszerű neveléséről.

— Pothé Imrétől. —

(Vége.)

Tavasszal ajánlok új fejtést a nálunk szokott módon t. i. fertálozva nem pedig borszivattyuval, hogy ismét minél nagyobb érintkezésbe jöjjön borunk a levegővel. Így augusztus-septemberig az utóerjedés és illatképződés befejeztetvén, hogy a már szükségtelen fejrnyet tartalomtól, valamint a lefejtések alkalmával, a léggel a borba vegyült különféle penész csirnavagytól stb., — melyek különösen tisztátlan kezelés mellett, kívül belül piszkos hordók és nedves nemelégg szellőzött pincékben számtalan betegségeket szoktak előidézni — megszabaduljon, ajánlanám Terrel ur tanácsa követését, t. i. a bornak ehhez czélszerű készletekkel — 40—48 R. fokig leendő felmelegítését, ugynevezett pasteurizálását.

Ily kezelés mellett szerencsés években, mikor a nap hathatós sugarainak befolyása alatt a szőlőnek czukortartalma kellőleg kifejlődhetik, nemcsak pincékben lesz tiszta és tükörfényű jó borunk, de hordóban 100 mértföldre szállitva sem fog megtörni.

Nem lesz szükségünk a nálunk oly előszeretettel keresett, s igen sokszor drága pénzen vett haszontalan ugynevezett bor receptekre, melyek mindég csak faliatívat szereket foglalnak magokban, s ha a bort rövid időre tükörfényessé teszik is, de az azt elkölő egészségére nagyobbrészt ártalmas hatással vannak.

Bírok én is számtalan ily haszontalan receptekkel, s egy pár év előtt még nagyra becsültem azokat; igen szívesen szolgálok velök bárkinek, de csak akkor, ha nem alkalmazásuk komolyan megígértetik.

Ez alkalommal legyen szabad felemlítenem, hogy csekély velencei szőlőkertemben folyó évi október 16-án tartott szüretnél nyert mustom felét régi szokás szerint láttam el, másik felét pedig rendszeresen gállizáltam. Mustom 8 ezredrészt sav és 17 fok czukortartalmat mutatván, savtartalmát 7 akó musthoz, 1 akó viz hozzáöntésével 6 ezredrésze szállítottam le, a czukortartalmat pedig fehér czukor hozzátevéle által 20 fokra emeltem, s leszek bátor annak idején e műtétim eredményét ugyan e lapok útján köztudomásra juttatni.

En a mustok gállizálásánál a savtartalomnak viz hozzáadás általi leszállítását, csakis a közönségesebb korcsmai használatra szánt boroknál tartom jónak, a nemesebb és zamatosabb bortermő vidékeken ártalmasnak hiszem; mert a vízzel nemcsak a sav, de egyszersmind a savas anyagok, az illatrészek s egy szóval a bor teste kevesbítettik, mi a czukortartam szaporításával egyáltalán nem pótolható.

A tartalomdús finomabb boroknál czélszerűbbnek látom a savtartalom feleslegének neutralizálás által leendő leszállítását. Mely műtetre különféle szerek szokat használni u. m.: márványport, krétát, tisztított hamuzsirt stb.; de én magam tapasztalása után indulva legezserűbbnek találok a tisztított hamuzsirt, és pedig azért mert legolcsóbb s kevés kell belőle s a borsavval érintkezésbe jöven, ezzel borkövé változik át, s mint ilyen tisztára lecsapodik, a borban semmi izt sem hagyván hátra.

Ha igénytelen és szerény nézeteimet senkire felérőszakolni nem akaró soraim valakiben azt az ellenvetést idéznék elő, „hogy könnyű ugyan tanácsokat osztogatni, de nehezebb azokat elfogadni, s még nehezebb azok jó sikerét elhinni,“ legyen szabad e netaláni ellenvetésekre, még mielőtt azok napfényt látnának, a következőben már előzőleg felelnem.

Igaz-e hogy fehér boraink általán, de különösen a vaáli fehér borok, minden kitünőségök mellett tartatlanok? erre tulajdon terménye iránt a legelfogultabb is, csak igennel válaszolhat. És mi következik ezen kikerülhetlen igenből! Azon sarkalatos igazság, hogy eddigi borkezelésünk igen hiányos, és hogy azon, ha haladni akarunk, okvetlen változtatnunk, javítanunk kell. En ezt belátva, bevallom, nagy nehezen, de hála Isten mégis legyőztem a velünk és ennek folytán velem is ugy született előítéletes közönyösséget, és elkezdtem tanulni, s kísérleteket tenni; e kísérletek az elmondott meggyőződést és nézeteket szülték bennem, melyeket én két okból voltam bátor közölni. Vagy jók azok, és akkor ha szerencsés vagyok utánzókat találni, hasznot teszek velök, vagy még nem egészen jók, s ez esetben a nyilvánosság elé lépve, talán találok valakit, ki jobbra tanít.

Visszajöven ismét a vaáli idej szüretet tárgyaló második érdekes leírásra tévedések elkerülése végett, még felemlítem a következőket: Nagos Kenessey Kálmán osztálytanácsos ur egyenes felszólítása folytán, bírálat végett a mondott vaáli szüretre 4 félekép kezelte, azonban eredetileg egy hordóból került 1869-ik évi isztiméri bort vittem 4 üvegben, és pedig nem saját, hanem mástól vásárolt borból.

Az első üveg pasteurizált, — a második nem pasteurizált, hanem három hó alatt kétszer fejtett, s cseresav, és vizahólyaggal derített, — a harmadik mozsola szőlővel + 22 R. fok hőmérsék mellett utóerjedésbe hozott, és a negyedik itczéknént 4 lat ugynevezett fehérsárga czukor (weisser Candis) hozzátevéle után pasteurizált volt. Ez utóbbival kísérletet akartam tenni, vajjon a pasteurizálással megtudom-e akadályozni, a különben czukorhozattétel által okvetlen bekövetkező erjedést, — s mert erjedt, láttam czélszerűnek Terrel urnak bemutatni.

Hogy mi eredménnyel bíráltattott a pasteurizált és nem pasteurizált, tudják a tisztelt olvasók, az előbb felhozott czikkéből.

A mozsola szőlővel szándékosan utóerjedésbe hozott borom, megecsetesedettnek találtattott, és pedig teljes joggal. Vagy nagy volt a hőmérsék, mely alatt erjedt, vagy a kelletnél tovább hagytam a fokozott meleg befolyása alatt. Ugyanezt a bort 20 nap előtt pasteurizáltam, s annak idején közölni fogom, lett-e segítve baján, vagy nem!

A negyedik üveg szintén nem részesült tetszésben, mert a hozzátevéle czukornak az erjedés által szeszé történt átváltozása 13 1/2 fok szesztartalmuvá, s így tulerőssé az akkor mig benne költe volt, szénsavas lég pedig igen csipőssé tette a bort. És ezen borra mondá Terrel ur, hogy az utóerjedésnek a csekélyen csak 60° Celsiusig alkalmazott melegített és oka, s a rendkívül sok czukorhozattétel végett 80° Celsiusig kellett volna a melegítést emelni.

Megkísérlettem ezt is, ujjolag feláldoztam egy akó isztiméri bort, felédésitettem itczéknént 3 lat czukorral, s 80° Celsiusig emeltem a melegítést. Ez történt 5 hét előtt, ma még semmi nyoma az utóerjedésnek, ellenkezőleg pasteurizálás után igen megtörvén, már derítés nélkül megtisztult, de ugynevezett tükre még nincs.

A mit eddig irtam, azt a mennyire csekély erőmből kitellett, a legjobb szándékkal, borászatunk, s ez által a közjólét emelésére irtam; és ezt a jövőben is mindig fogom tenni, valahányszor rá alkalmam nyílik, és elfoglaltságom engedi, s e téren valami újat, érdekeset tapasztalandok. A következővel azonban bátor vagyok magam érdeke mellett szólni.

Már négy éve, hogy pezsgő borok készítésével foglalkozom, s az ez alkalommal tett tapasztalataim azon meggyőződést keltették fel bennem, hogy magyarországi boraink, ha nem is tökéletesen, de igen megközelítőleg ép oly képesítettek pezsgő borok készítésére, mint a Champagnei és rajnavideki borok.

Mindekkoráig nagyobbrészt csak házi szükségletem fedezésére, s jó barátim számára készítettem pezsgő bort. Mint egy év előtt azonban mondott tapasztalataim és némely elismert szakértők ösztönzése által ingereltetve — miután felvilágosult korszakunk az előítéletektől megtisztulván, az ipar és haladás terén tett tapasztalatoknak gyakorlatilag czélba vett alkalmazását, és az anyagi jólétnek ez általi emelését többé szegyennek nem bélyegzi, hanem polgári érdemnek tekinti, hogy bebizonyíthassam, miszerint czélszerűen megválasztott s kezelt boraink pezsgő borokká elkészítetve, megközelítőleg oly jók, mint a francia pezsgő borok, elhatároztam magam francia modorban magyar pezsgő gyárt alakítani; s vagyok bátor ugy pezsgő gyáramat, valamint gyártmányomat az ugyan e lapokban megjelenő árszabály szerint a t. közönség pártfogásába ajánlani, azon hozzátevéle, hogy e boraim természetesen erjedési uton, minden az egészségnek hátrányos hozzátevéle nélkül készülvén, azoknak bármily túlzott élvezete sem fog kellemetlen utóérzéseket, vagy főfájást hátrahagyni. — Szent Miklós, december 12-én 1871. — *Pethő Imre.*

Gazdálkodási viszonyaink és a száztóli rendszer.

Sármelléki ur e lapok hasábjain majorsági kezelés és modern bérrendszer czim alatt közölt czikkében oly dolgot pendített meg, mely korunkban s viszonyaink közt kényes voltánál fogva oly térre juttat, melyen okoskodásunkkal czélt nem érve, a helyes uról eltérünk.

A fejrémegyei gazd. egylet decbr. 14-iki közgyűlésén ml. gróf Zichy Nándor ur elnöki remek beszédeben találok an esetelét a nagy birtokok illetőleg uradalmak jövő átalakítását, a birtokok jóvedelmességének mikénti emelését, hangsúlyozá az érdekek tisztázását, mi az erkölcsi helyzetet minden esetre azon pontra emelendi, hol hozzá a jövőben utógondolat férni nem fog, s az önálló lelki állapotnak reputációja sérthető nem lesz. E szempontból kiindulva: Az ügy sokkal fontosabb, hogy sem Sármelléki urnak cikkét hallgatással mellőzni lehetne, engedje meg azért, hogy igénytelenségem is a tárgyhöz hozzá szólva; netán némelyekben eltérő véleményt kockáztassak.

Nem rég mult ideje, midőn birtokos főuraink